

מסכת נדרים דף עט.

• מתיב רב חסדא...

מתיב רב חסדא, חומר בהקם מבהפר, ובהפר מבהקם,	
חומר בהקם,	
קיים בלבו, קיים, שאין צריך להוציא בשפתיו, (1)	שהשתיקה מקיימת כל ששתק כל יום שמיעה,
הפר בלבו, אינו מופר עד שיוציא בשפתיו, (2)	ואין שתיקה מבטלת
קיים, אין יכול להפר,	
הפר, אין יכול לקיים (3)	
<p>קתני שהשתיקה מקיימת, מאי לאו בשותק על מנת למיקט, ואפ"ה קתני שהשתיקה מקיימת כל שעבר יום שמיעה, ושלא כר' חנינא דאמר שותק על מנת למיקט מפר אפילו מכאן ועד י' ימים?</p>	
<p>ולכא לתרץ דשתיקה מקיימת מיירי בשותק על מנת לקיים, שיהא הנדר מקויים מעתה, דהיינו קיים בלבו, קיים?</p>	
<p>תירוצ' הגמרא - אלא שתיקה מקיימת, היינו בשותק סתם, שמקיימת בסוף היום, אבל אם שתק ע"מ למיקט, אה"נ לאו הקמה היא, ויכול להפר אפילו לאחר עשרה ימים</p>	
אמר רבי יוחנן, נשאלין על ההקם,	אשכחן חומר בהקם מבהפר,
שאם הקים, יכול לישאל עליו באותו יום שמיעה, ויכול להפר בו ביום,	אלא בהפר מבהקם,
ואין נשאלין על ההפר,	מאי ניהו אותו חומר
שאם הפר, שוב אינו יכול לישאל, לבטל אותה ההפרה	של הפרה?
<p>(1) כתב הר"ן וז"ל ונראה בעיני דילפינן לה (דקיים בלבו קיים) משתיקה דיום שמעו שהיא מקיימת, דטעמא מאי, משום דכיון שעבר יום שמיעה ולא הפר, גלי אדעתיה שהוא רוצה בקיומו של נדר, אלמא כל שבלבו לקיימו, סגי, אלא דיהיב ליה רחמנא כל ההוא יומא להפרה, משום דעד דערבא שמשא, לא מוכח מידי שיהא רוצה לקיים, דדלמא בתר הכי מפר לה, כיון דבתר דעתיה בלחוד אזלינן, ומינה, דכל שקיים בלבו, קיים לאלתר, דהוה ליה כאילו עבר יום שמיעה</p>	
<p>(2) המשך בדברי הר"ן - וכי אמרינן הכא, הפר בלבו אין הפר, דווקא דלא אמר לה טלי אכלי, אבל היכא דאמר לה הכי, סגי, וכדכתיבנא לעיל (נדרים דף עט):</p>	
<p>(3) להא מילתא לא חמירא הקמה מהפרה, ולא הפרה מהקמה, ולאו משום חומר נקטינהו, אלא כיון דאשמעינן דיני הקמה והפרה, מני הא נמי בהדיהו</p>	

• סיכום בחומר בהקם מבהפר...

שתיקה (חומר הקמה)	בלבו (חומר הקמה)	נשאלין (חומר הפרה)	שוין...
✓	✓	✗	שאם קיים, אין יכול להפר
✗	✗	✓	שאם הפר, אין יכול לקיים

מסכת נדרים דף עט.

• מתיב רב כהנא...

"ואם החרש יחריש לה אישה וגו'", בשותק על מנת למיקט הכתוב מדבר,	
אתה אומר בשותק על מנת למיקט, או אינו אלא בשותק על מנת לקיים?	
כשהוא אומר "כי החרש לה", הרי בשותק על מנת לקיים הכתוב מדבר, שעל מנת לקיים לאחר זמן, שדעתו שיתקיים כשיעבור יום שמיעה (1) (2),	
הא מה אני מקיים "אם החרש יחריש לה אישה", בשותק על מנת למיקט הכתוב מדבר	
תיובתא לדר' חנינא	
קושית הגמרא - ולוקים הא בשותק על מנת לקיים, והא בשותק סתם, ואה"נ בשותק על מנת למיקט, מצי מיפר?	ליכא למימר הכי, דתלתא קראי כתיבי, "החרש יחריש", תרי", "כי החרש לה", הא תלתא, ואפילו בשותק ע"מ למיקט, שוב אין יכול להפר לאחר יום שמעו, ונשאר בתיובתא לדר' חנינא
(1) אבל אין דעתו שיהא מקויים בשתיקה זו, דאי הכי, היכי מצי מפר בכל יום שמיעה,	
(2) ולא דמי האי שותק ע"מ לקיים דהכא, להנהו שותק על מנת לקיים דלעיל	

• מתיב רבא...

נדרה עם חשכה, מפר לה עד שלא חשכה,	
שאם לא הפר, וחשכה, אינו יכול להפר, וזה טעם למאי דמפירין בשבת אפילו שלא לצורך השבת, לפי שהשעה עוברת,	
ואמאי, להוי כשותק על מנת למיקט, דאי אמר בשותק ע"מ למיקט מצי מפר, לפי שאותה שתיקה לא היתה על דעת שיתקיים הנדר, כ"ש דאי הווי אמרי רבנן דאינו מפר נדרים שאינן לצורך השבת, דהווי מצי להפר משחשכה, דהא מאי דשתיק בשבת, לאו משום קיום, אלא מפני שלא היה יכול להפר, אלא ודאי משמע דכל שתיקה מקיימת	
תיובתא לדר' חנינא (3)	
(3) אע"ג דאתותב חדא זמנא, מותבינן עליה תו, ונ"מ דאי משכחין פירוקא בההיא דלעיל, אכתי הוויא הך תיובתיה	

מסכת נדרים דף עט.

• מתיב רב אשי

אמר הבעל, "יודע אני שנדרים שנדרה אשתי הוו נדרים,	
אבל איני יודע שיש מפירין, שביום ששמעתי לא הייתי יודע שהבעל יכול להפר נדרי אשתו כלל", יפר בתוך אותו יום שלמד שהבעל יכול להפר, דההוא יומא ה"ל לדידיה יום שמיעה, אבל עד השתא לא, דלא מיקרי יום שמיעה אלא כשיודע דיני ההפרה	
אבל אם אמר הבעל, "יודע אני שיש מפירין, אבל איני יודע שזה מן הנדרים שהבעל מפר",	
רבי מאיר אומר: לא יפר אחר יום שמיעה, דכיון שיודע הוא שהבעל מפר נדרי אשתו, מקרי יום שמיעה	וחכמים אומרים, יפר, דכיון שלא ידע הפרת נדר זה, לא מיקרי יום שמיעה
ואם איתא דשותק ע"מ למיקט מפר, אמאי אומר ר"מ לא יפר, דהא איהו לא שתק אלא משום שלא היה יודע שיהא יכול להפר, וליהוי כשותק ע"מ למיקט, וע"כ לא פליגי רבנן עליה דר"מ, אלא משום דסבירא להו דלא הויא שמיעה, אבל אי הויא שמיעה, מודו ליה דלא יפר, אלא ודאי משמע דשותק ע"מ למיקט לא מצי מפר	
תויבתא דר' חנינא	
דברי הר"ן - הלכך נקטינן דשותק ע"מ למיקט כסתם, ולא מצי מפר אלא ביום שמיעה בלבד, ושותק על מנת לקיים לאלתר, שוב אינו יכול להפר, ואפילו בו ביום	

ה'תשנ"א אדר א' י"ג

מסכת נדרים דף עט

• סיכום

קונם פירות העולם עלי...	קשט של מטה	אם ארחץ וכו', קשט פנים	
(עינוי נפש)	דברים שבינו לבניה	עינוי נפש	ת"ק (רבנן)
עינוי נפש	דברים שבינו לבניה	דברים שבינו לבניה	ר' יוסי

• משנה

ואלו נדרים שהבעל מפר לאשתו, וכן האב מפר לבתו, דברים שיש בהן ענוי נפש,	
"אם ארחץ" ו"אם לא ארחץ", "אם אתקשט" ו"אם לא אתקשט" (1)	
אמר רבי יוסי, אין אלו נדרי ענוי נפש (2)	
ואלו הן נדרי ענוי נפש, אמרה "קונם פירות העולם עלי", הרי זה יכול להפר, "פירות מדינה זו עלי", יביא לה ממדינה אחרת, דכיון דמותרת לאכול מפירות מדינה אחרת, אין זה ענוי נפש, "פירות חנווני זה עלי", אינו יכול להפר, ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו, הרי זה יפר (3), דברי רבי יוסי (4)	
(1)	קשט הפנים כגון כחול ופקוס, בהא הוא דסבירא להו לרבנן דמפר משום נדרי ענוי נפש, אבל קשט של מטה, אפי' רבנן מודו לרבי יוסי, דאין אלו נדרי ענוי נפש, אלא דברים שבינו לבניה
(2)	מפרש בגמ' דלר' יוסי נדרי ענוי נפש הוא דלא הויין, אבל דברים שבינו לבניה הויין
(3)	שחנווני זה מקיפו, ולא ימצא אחר שיהא מקיפו, ופעמים שאין לו מעות, ונמצאת היא מתענה, הלכך יפר, ומסתברא דלר' יוסי נמי, בנדרה מפירות מדינה שהיא דרה בה, יפר, דלא גרעה מדינתה מחנווני המקיפו, וכי קתני יביא לה ממדינה אחרת, בשלא נדרה מפירות מדינתה
(4)	בגמרא מפרש למה לי "דברי ר' יוסי", כיון דבריש מילתיה תנא אמר ר' יוסי

• סיכום לאלו הן עינוי נפש לר' יוסי...

עינוי נפש	נדר
יכול להפר	"קונם פירות העולם עלי"
אינו יכול להפר	"פירות מדינה זו עלי", ואין זו מדינה שהיא דרה בה
יכול להפר	"פירות מדינה זו עלי", וזו מדינה שהיא דרה בה
אינו יכול להפר	"פירות חנווני זה עלי", ובסתם חנווני מיירי
יכול להפר	"פירות חנווני זה עלי", וחנווני זה מקיפו, ולא ימצא אחר שיהא מקיפו

מסכת נדרים דף עט:

• גמרא

תירוץ	קושיית הגמרא
<p>2. אה"נ, כל נדרים האלו, הבעל מפר, מיהו עינוי נפש, ההפרה חל לעולם, ואפילו לאחר שגירשה בעלה, אבל נדרים שאין בהן עינוי נפש, והם רק דברים שבינו לבינה, כל זמן שהיא תחתיו, מועילה ההפרה,</p>	<p>1. <u>המשנה מונה רק נדרי עינוי נפש</u> לגבי נדרים שיכול הבעל או האב להפר, <u>וקשה דיש גם נדרים שבינו לבינה</u> <u>שהבעל יכול להפר,</u></p>
<p>אך כאשר הוא מגרש אותה, חוזר נדרה וחל עליה, <u>ומשנתנו עוסקת רק בנדרי שהבעל מפר לעולם, ואפילו לאחר שגירשה בעלה</u></p>	<p>דתניא "בין איש לאשתו ובין אב לבתו" מלמד שהבעל מפר נדרים שקיומם עלול להביא לידי איבה וריחוק בינו לבינה?</p>
<p>4. אה"נ, כל נדרים האלו, הבעל מפר, ומועילה ההפרה אפילו לאחר שגירשה,</p>	<p>3. <u>איך אמרנו בנדרי שבינו לבינה,</u> <u>כאשר הוא מגרש אותה, חל הנדר,</u></p>
<p>מיהו עינוי נפש, מפר לעולם, בין לעצמו, דהיינו כל זמן שלא נשאת לאחר, שראויה לחזור לו, ובין לאחרים, כגון אם נשאת לאחר, אבל נדרים שאין בהן עינוי נפש, והם רק דברים שבינו לבינה, אם לעצמו, שלא נשאת לאחר, שראויה לחזור לו, מועילה ההפרה, אבל לאחרים, שנשאת לאחר, חוזר נדרה וחל עליה, <u>ומשנתנו עוסקת רק בנדרי שהבעל מפר לעולם, ואפילו אם נשאת לאחר, והכי קתני ואלו נדרים שהוא מפר בין לעצמו ובין לאחרים, דכיון דתני מפר סתמא, הפרה עולמית משמע</u></p>	<p><u>והא תנן אשה שאסרה מעשה ידיה על בעלה בנדר,</u> אין צריך להפר, שכן היא משעבדת לו לענין זה ואין הנדר חל, דאלמוה רבנן לשיעבודיה דבעל שלא יפקיענו קונם, רבי יוחנן בן נורי אומר, יפר, שמא יגרשנה והנדר חל, ותהא אסורה לחזור לו שמא יבא ליהנות ממעשה ידיה, ולכן אמר ריב"נ להפר עכשיו כשהיא תחתיו, כדי שלא תחול הנדר לאח"כ, <u>אלמא שכאשר מגרשה הבעל אחרי שכבר הפר לה,</u> <u>מועילה ההפרה שלא יחול הנדר אפילו לאחר הגירושין,</u> ואע"ג דמעשה ידיה מדברים שבינו לבינה?</p>

• סיכום

נדרים שבינו לבינה	נדרים של עינוי נפש	חייל נדרא...	
מועילה הפרה עד שגירשה, ולאחר שגירשה חייל נדרה	הפרה לעולם, ולא חייל נדרה אפילו לאחר שגירשה	לאחר שגירשה	תירוץ (ה"א)
מועילה הפרה עד שגירשה ונשאת לאחר (הפרה לעצמו ולא לאחרים)	הפרה לעולם, ולא חייל נדרה אפילו לאחר שגירשה ונשאת לאחר (הפרה לעצמו ולא לאחרים)	כשנשאת לאחר	תירוץ (מסקנא)

מסכת נדרים דף עט:

• אם ארחץ... היכי קאמר...

זה דקתני "אם ארחץ", היכי קאמרה,			
בודאי לא רק מה שמוזכר במשנה, שהרי זהו נוסח של תנאי, ולא הנדר עצמו,			
ואילימא דאמרה "קונם פירות העולם עלי אם ארחץ",			
למה לה הפרה, מדוע יכול בעלה להפר נדר זה משום עינוי נפש, הא כיון שאסרה את פירות העולם רק בתנאי שארחץ, יש בידה למנוע מעצמה את העינוי של הימנעות אכילת פירות דלא תרחץ ולא ייאסרו פירות העולם עליה? (1) (2)			
ועוד קשה, וכי בנדר כגון זה יאמר ר' יוסי "אין אלו נדרי עינוי נפש", והלא בגוף הנדר (איסור הפירות) בודאי יש בו עינוי נפש? (3)			
(1)	מזה שהזכיר ת"ק את הרחיצה רק כתנאי בנדר ("אם ארחץ") ולא נקט בפשיטות דוגמא של נדר ברחיצה עצמה כגון קונם עלי הנאת רחיצה, משמע לכאורה שהכל מודים שהימנעות רחיצה, אין בה עינוי נפש, ולכן קשה אמאי נדר זו צריכה הפרה, לא תרחץ ולא ייאסרו פירות העולם;		
(2)	ומדאמרינן האי ליטנא דלמה לה הפרה, ואמרי' נמי לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עליה, משמע דכל אימת דלא רחצה, לא מתסרי עליה פירות, ולא חיישנן שמא תרחץ,		
	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>לאו קושיא היא, דאי אמרה בהדיא קונם פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ, ה"נ, אבל כיון שתלתה נדרה ב"אם" (ולא אמר מהיום), אין במשמע שתחול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>ואיכא למידק, דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (נדרי דף יד:): קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר, אל יישן היום, חיישנן שמא יישן למחר, דבתנאי לא מזדהר, וה"נ אית לן למיחש דלמא רחצה ותתסר מהשתא בפירי?</p> </td> </tr> </table>	<p>לאו קושיא היא, דאי אמרה בהדיא קונם פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ, ה"נ, אבל כיון שתלתה נדרה ב"אם" (ולא אמר מהיום), אין במשמע שתחול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה</p>	<p>ואיכא למידק, דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (נדרי דף יד:): קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר, אל יישן היום, חיישנן שמא יישן למחר, דבתנאי לא מזדהר, וה"נ אית לן למיחש דלמא רחצה ותתסר מהשתא בפירי?</p>
<p>לאו קושיא היא, דאי אמרה בהדיא קונם פירות עולם עלי מהיום אם ארחץ, ה"נ, אבל כיון שתלתה נדרה ב"אם" (ולא אמר מהיום), אין במשמע שתחול נדרה אלא לאחר שתעבור על תנאה</p>	<p>ואיכא למידק, דהא אמר רב יהודה לעיל פרק ואלו מותרין (נדרי דף יד:): קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר, אל יישן היום, חיישנן שמא יישן למחר, דבתנאי לא מזדהר, וה"נ אית לן למיחש דלמא רחצה ותתסר מהשתא בפירי?</p>		
(3)	לאו דינא דר' יוסי קא קשיא ליה, דהיכי נקשי לרבי יוסי אמאי לא יפר, דלמא רחצה, דהא איפכא אקשינן לתנא קמא, לא תרחץ ולא לתסרון פירות עולם עליה, אלא ליטנא קשיא ליה, דקאמר אין אלו נדרי ענוי נפש, דמשמע דלא פליג אמאי דחייש ת"ק דלמא רחצה, אלא דקאמר דאפי' הכי אין אלו נדרי ענוי נפש, והא ודאי קשיא, דכיון דקמודה דלמא רחצה, אעיקר נדרה הא אית בה עינוי נפש, ואם איתא דלא מודה ליה דלמא רחצה, הוה לן למימר אין יכול להפר משום נדרי ענוי נפש		

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.